

30 196 Duurzame ontwikkeling en beleid

Nr. 753 Brief van de minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 april 2021

Eind 2020 en begin 2021 hebben er meerdere debatten met uw Kamer plaatsgevonden over het energielabel en zijn er verscheidene vragen gesteld. Met deze verzamelbrief geef ik invulling aan de gedane toezeggingen en meerdere moties.

Aantallen adviseurs en fysiek examineren

Op 22 september 2020 (Handelingen II 2020/21, nr. 4, item 10) heeft uw Kamer de motie van Kamerlid Van Eijs (D66) aangenomen, waarin is verzocht toe te zien op voldoende vakbekwame energieadviseurs.¹ Met mijn brief van 2 februari jl. heb ik uw Kamer geïnformeerd over het uitbreiden van de overgangsregeling voor vakbekwaamheid en over hoe ik maximaal heb ingezet op online thuisexaminering toen het niet langer mogelijk was om de examens fysiek af te nemen.² In deze brief heb ik ook toegezegd aanvullend te verkennen of, en onder welke condities en voorwaarden, fysiek examineren toch mogelijk gemaakt kon worden. Per eind februari werd duidelijk dat de examens voor energieadviseurs doorgang mogen vinden op besloten plaatsen. Hierdoor konden de fysieke examens op besloten plaatsen weer worden hervat per 1 maart dit jaar.

Dit heeft geresulteerd in een toename van bijna 400 adviseurs sinds 1 januari 2021. Daarmee zijn er per 1 april 2021 in totaal 900 energieadviseurs beschikbaar. Met het huidige aantal aanmeldingen voor zowel de online als de fysieke examens kunnen dat begin mei circa 1.000 adviseurs zijn. Mede op basis van de recent geconstateerde toenemende interesse tot opleiding van energieadviseur en de groei van aanmeldingen voor met name de fysieke examens is de verwachting dat het aantal vakbekwame energieadviseurs de komende periode toe zal blijven nemen.

Met deze ontwikkelingen heb ik uitvoering gegeven aan de motie van het lid Van Eijs en ook de toezegging, over hoeveel fysieke examens er eerder kunnen plaatsvinden en de inzichten daarbij, aan de heer Van Otterloo (50PLUS) uit het Vragen uur van 2 februari 2021 (Handelingen II 2020/21, nr. 5, item 2).

Vraag en aanbod energieadviseurs

¹ Kamerstuk 30 196, nr. 725

² Kamerstuk 30 196, nr. 747

Ik heb signalen gekregen dat het tijdelijk niet handhaven van het niet vermelden van de energieprestatie-indicator van een geldig energielabel in de advertentie wanneer er geen geldig energielabel is afgegeven, voldoende ruimte biedt.³ Totdat het evenwicht in vraag en aanbod wordt bereikt zullen we echter moeten spreken over een krapte aan energieadviseurs. Op basis van de grote hoeveelheid registraties van het vereenvoudigd energielabel (VEL) en de Energie-Index (EI) in de laatste maanden van 2020 is de inschatting gemaakt dat zeker in het eerste kwartaal van 2021 de vraag onder 'normaal niveau' zou liggen. Het is moeilijk te voorspellen vanaf welk moment de vraag weer op normaal niveau zal komen. Daarom is voor een goede evaluatie van de balans in vraag en aanbod gekeken naar de doorlooptijden van energieprestatieberekeningen.

Uit de evaluatie onder certificaathouders (ofwel de gecertificeerde organisatie waarvoor de adviseur werkt) blijkt dat circa driekwart van de labels en BENG-berekeningen binnen de gewenste doorlooptijd of maximaal twee weken later wordt geleverd. Specifiek voor particulieren heeft Woninglabel.nl een gemiddelde doorlooptijd van aanvraag tot oplevering van het energielabel gemeten van 14 dagen in februari. In deze resultaten zijn geen grote regionale verschillen waar te nemen.

Wachttijden van enkele maanden zijn dus uitschieters en niet representatief voor de gehele markt. Daarbij zien we helaas wel terug dat vraag en aanbod elkaar nog niet altijd goed weet te vinden. Hier zijn reeds verbeteringen in doorgevoerd met betrekking tot de zoekfunctionaliteiten en datakwaliteit op www.epadviseur.centraalregistertechniek.nl. Op dit moment wordt er hard aan gewerkt om naast de certificaathouders ook zelfstandigen onder koepelorganisaties vindbaar te maken en de zoekmogelijkheden uit te breiden waarbij onderscheid wordt aangebracht in partijen die wel of niet particuliere opdrachten aannemen en het postcodegebied waarin zij werkzaam zijn. Aanvullend ligt er ook een taak bij de energieadviseurs om bekendheid en betere vindbaarheid te generen. Daarnaast is het voor particulieren aan te raden om vroegtijdig een adviseur te benaderen bij de verkoop van een woning en om ook te zoeken en vergelijken op platforms als www.woninglabel.nl. Hieraan zal bredere bekendheid worden gegeven.

Ik heb er vertrouwen in dat deze markt zich de komende tijd verder zal ontwikkelen, dat het aantal adviseurs toe zal nemen en daarmee de uitschieters in prijzen en doorlooptijden af zullen nemen.

Handhaving op de energielabelplicht

Op 10 maart jl. (Handelingen II 2020/21, nr. 60, Stemmingen) werd de motie van Kamerleden Koerhuis (VVD) en Terpstra (CDA) aangenomen over de energielabelplicht.⁴ Deze motie verzoekt de regering de boete voor het niet aanvragen van een energielabel voor de verkoop van een huis op te schorten tot 1

³ Stcrt. 2021, nr. 6850

⁴ Kamerstuk 35 517, nr. 63

juli 2021. Ik deel dat we moeten voorkomen dat burgers ten onrechte een boete krijgen. Daarom voer ik de motie zo uit dat er bij niet verwijtbaar handelen geen boete zal worden opgelegd. Dit is de toets op de Algemene wet bestuursrecht (Awb) artikel 5:41 die de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) doet op zienswijzen, wat betekent dat er geen boete zal worden opgelegd als de overtreding niet te wijten is aan de overtreder.

In het overgrote deel van de gevallen is het voor de gebouweigenaar momenteel mogelijk om tijdig voor het moment van verhuur, verkoop of oplevering een energielabel te laten registreren. In de uitzonderlijke gevallen waarbij dit echter niet haalbaar blijkt te zijn en bijvoorbeeld enkel een opdracht voor een energielabel wordt overlegd bij de transactie, zal de ILT hier dus rekening mee houden in de handhaving.

Kwaliteitsborging

Gebouweigenaren, huurders en kopers moeten kunnen vertrouwen op de kwaliteit van het energielabel. In de uitzending van het televisieprogramma Radar van 29 maart jl. was te zien hoe voor één woning drie op onderdelen afwijkende labels werden geregistreerd. Dit vind ik zorgelijk, ik ga de sector hier dan ook nauwlettend op volgen. Tevens heb ik op basis van de uitzending al een aantal acties ondernomen. Als eerste zal door de certificerende instelling de woning worden bezocht om een controle audit uit te voeren en de betreffende dossiers te beoordelen. Als tweede zal het gesprek gevoerd worden met InstallQ, verantwoordelijk voor het kwaliteitsborgingssysteem, en de certificerende instellingen om te kijken hoe in deze eerste periode van de nieuwe systematiek eventuele fouten tijdig aan het licht kunnen komen en hersteld kunnen worden. Zodat de kwaliteit en de betrouwbaarheid van het nieuwe energielabel goed geborgd is.

Prijs van het energielabel

Eerder is met uw Kamer op basis van onderzoek (SIRA, 2019) de geschatte gemiddelde prijs van het nieuwe energielabel gecommuniceerd van 190 euro voor eengezinswoningen en 100 euro voor appartementen. De uiteindelijke prijs hangt af van verschillende factoren, waaronder het type woning, beschikbare documenten over de woning en de tijd die een energieadviseur nodig heeft om alle kenmerken van de woning op te nemen. Woninglabel.nl heeft in februari een landelijk gemiddelde prijs van 256 euro gemeten. De monitoringsstudie die ik aan uw Kamer heb toegezegd in de brief van 12 oktober 2020 is ook gestart en in de tweede helft van 2021 zal ik u informeren over de eindconclusies.⁵

In de tussentijd blijft mijn departement in gesprek met onder meer de branche van energieadviseurs om alle ontwikkelingen nauwlettend te volgen en te bespreken hoe hiermee om te gaan.

⁵ Kamerstuk 30 196, nr. 729

Ook de marktconsultatie, om het nieuwe energielabel ook digitaal aan te kunnen vragen, loopt. Er zijn acht inschrijvingen ontvangen en deze worden op dit moment beoordeeld. Over de uitkomsten, de mogelijkheden en randvoorwaarden, en de kosten van een dergelijke digitale manier van aanvragen zal ik uw Kamer zo snel als mogelijk informeren.⁶

Het energielabel voor huurders

In het wetgevingsoverleg van 9 november 2020 (Kamerstuk 35 570 VII, nr. 72) heb ik aan mevrouw Beckerman (SP) toegezegd om samen met de Huurcommissie en RVO te onderzoeken hoe de huurder beter kan worden ondersteund en sneller duidelijkheid kan krijgen bij een klacht of een vraag over het energielabel en de Tweede Kamer daarover te informeren. Eerste stap hiervoor is het beschikbaar hebben van het afschrift van het energielabel voor huurders. Dit stelt huurders in staat om inzicht te krijgen in de aanwezige isolatie en installaties die hebben geleid tot het afgegeven energielabel. Parallel worden er gesprekken gevoerd met de Huurcommissie over de mogelijkheid van een procedure waarbij het voor de huurder gemakkelijker wordt om bij gereede twijfel de juistheid van het energielabel aan te kaarten indien dit effect heeft op de huurprijs.

In opvolging van de site www.energielabelvoorwoningen.nl is het voor woningeigenaren mogelijk om het energielabel te raadplegen via MijnOverheid. Momenteel wordt verkend of het energielabel ook voor huurders beschikbaar kan worden gesteld via www.mijn.overheid.nl en of de functionaliteit hiervoor gebouwd kan worden. Op www.mijn.overheid.nl is het energielabel voor woningeigenaren via de navigatie naar 'wonen' in het linker menu en vervolgens onder 'kadastrale gegevens' te vinden. Daar kan het afschrift (de pdf) van het energielabel worden gedownload.

Tot slot ben ik mij bewust van het feit dat er nog een omissie zat in de beantwoording van de schriftelijke vragen van de Tweede Kamer over de begroting van BZK voor 2021. Voor een goede beantwoording van de vragen omtrent de labelstappen in de afgelopen vijf jaar zijn de labels tot en met december 2020 in ogenschouw genomen en heeft een analyse over de beschikbare cijfers plaatsgevonden. De antwoorden op de vragen (250 t/m 253 en 256) doe ik u in de bijlage toe komen.⁷

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
K.H. Ollongren

⁶ Kamerstuk 35 570 VII, nr. 74

⁷ Kamerstuk 35 570 VII, nr. 7

Bijlage – Schriftelijke vragen over de begrotingsstaten BZK

In de schriftelijke antwoorden op vragen van de Tweede Kamer over de begroting van BZK voor 2021 heb ik bij een aantal vragen (250 t/m 253 en 256) toegezegd om op de inhoudelijke beantwoording op een later moment terug te komen.⁸

Vraag 250: Hoeveel huishoudens hebben de afgelopen vijf jaar een stap in energielabel gezet?

Vraag 251: Hoeveel woningen hebben die jaren de sprong naar label B of A gemaakt?

Vraag 252: Hoeveel huurwoningen hebben de afgelopen vijf jaar een stap in energielabel gezet?

Vraag 253: Hoeveel huurwoningen hebben die jaren de sprong naar label B of A gemaakt?

Antwoord op vraag 250 t/m 253

In de afgelopen vijf jaar, dat wil zeggen gedurende de periode van januari 2016 tot en met december 2020, heeft bij circa 945 duizend woningen een of meerdere stappen in het energielabel plaatsgevonden. Hierbij ging het in 790 duizend gevallen om huurwoningen van rechtspersonen, waaronder 720 duizend corporatiewoningen. Circa 530 duizend woningen maakten in deze periode een stap naar een A- of een B-label. Hiervan waren 460 duizend huurwoningen van rechtspersonen, waaronder 415 duizend corporatiewoningen.

Deze cijfers geven echter geen totaalbeeld. Veel van de werkelijke verbeteringen in met name koopwoningen zijn namelijk niet zichtbaar in deze cijfers, omdat een energielabel alleen verplicht is bij verkoop en woningeigenaren niet na elke maatregel hun label zullen aanpassen. Een beter beeld van het totaal aantal *maatregelen* in de koopsector is te vinden in de jaarlijkse Monitor energiebesparing gebouwde omgeving van RVO.

⁸ Kamerstuk 35 570 VII, nr. 7

Vraag 256: Kan een overzicht worden gegeven van labelsprongen die nodig zijn om een typische jaren '30 woning te verduurzamen? Welke kosten gaan daar mee gemoeid? Welke subsidieregelingen kunnen hier hoeveel aan bijdragen? Is bekend hoeveel huishoudens uit deze groep van deze regelingen gebruik hebben gemaakt de afgelopen vijf jaar? Kunnen deze vragen worden beantwoord voor een typische jaren '70 /'90/na 2000 -woning? Kunnen deze vragen worden beantwoord voor verschillende typen corporatiewoningen?

Antwoord op vraag 256

Er vindt op dit moment nog onderzoek plaats naar de eindgebruikerskosten van verschillende warmtealternatieven. Daarbij worden voor verschillende woningtypes, energielabels en verbruikprofielen de kosten voor verduurzaming in beeld gebracht. Ik verwacht dit onderzoek voor de zomer aan uw Kamer te kunnen aanbieden.

Daarnaast werd gevraagd naar de regelingen die kunnen bijdragen aan deze verduurzaming en hoeveel daar in de afgelopen vijf jaar gebruik van is gemaakt. In totaal betreft het vijf verschillende regelingen, waarvan gebruik kan worden gemaakt om verduurzamingsmaatregelen te treffen.⁹ In de afgelopen vijf jaar is hier in totaal circa 1 miljard euro ingestoken voor circa 430.000 huishoudens in koop- en huurwoningen. Daarnaast is er de Regeling Reductie Energieverbruik (RRE), dat is een subsidie voor gemeenten om projecten op te zetten om huiseigenaren en verhuurders te stimuleren energiebesparende maatregelen te treffen. Het gaat hierbij om 180 miljoen euro voor circa 1,8 miljoen huishoudens.

⁹ Investeringsubsidie Duurzame Energie (ISDE), Subsidie Energiebesparing Eigen Huis (SEEH), Stimuleringsregeling Energieprestatie Huursector (STEP), Subsidieregeling Aardgasvrije Huurwoningen (SAH) en Regeling Vermindering Verhuurderheffing voor verduurzaming (RVV-V)